

נעם זליגמן
מינהל המחקר החקלאי

ציטוט מומלץ

זליגמן נ. 2010. פרופ' עמנואל נוי-מאיר ז"ל 1941–2009. אקולוגיה וסביבה 1(1).

פרות רועות בגליל התחתון. באמצע שנות ה-70 גייס פרופ' עמנואל נוי-מאיר את התיאוריות האקולוגיות בענייני טורף-נטרף לניתוח מערכות רעייה על ידי הגדרת הפרה כטורפת והמרעה – כנטרף! הרעיון הדהים ועורר עניין רב | אילן שריף, מתוך אתר פיקיוקי ישראל

פרופ' עמנואל נוי-מאיר ז"ל 1941–2009

3 באוקטובר, 2010

[גיליון חורף 2010 / כרך 1\(1\)](#)

[בקצרה](#)

עמנואל נוי-מאיר, בוטנאי ואקולוג באוניברסיטה העברית בירושלים, בפקולטה למדעי החקלאות, המזון ואיכות הסביבה נפטר בגיל 68. עמנואל העמיד תלמידים רבים והיה יועץ ואבן בוחן לעמיתיו.

עמנואל נולד בקלונייה אביגדור, יישוב בארגנטינה, שהוקם על ידי הברון הירש. חיי הכפר נטעו בו את אהבת הטבע, שהתוותה את דרכו המקצועית. הוא עלה ארצה עם משפחתו בגיל תשע והתחיל את דרכו המדעית באקולוגיה במחלקה לבוטניקה באוניברסיטה העברית בירושלים. שם פגש את ד"ר נפתלי תדמור ("קופיש") ואת פרופ' גדעון אורשן, שגייסו אותו לעבודה על ניתוח חברות צומח בהר הנגב, באמצעות שיטות מתמטיות רב-ממדיות. אז התגלה הכשרון הנדיר של הבחור השקט, שנחבא אל הכלים. את התואר השלישי עשה באוסטרליה, על הצומח של אזורים שחונים. מתוך הדוקטורט, פרסם סדרה של מאמרים על ניתוח כמותי של חברות צומח. פרסום זה הקנה לו את מעמדו העולמי בתחום. לאחר חזרתו לישראל, ערך סדרה של סקירות על אקו-סיסטמות מדבריות, חלקן עם פרופ' מיכאל אבן-ארי, פרסומים שהפכו לאבני יסוד בתורת המדבר.

באמצע שנות ה-1970 גייס את התיאוריות האקולוגיות בענייני טורף-נטרף לניתוח מערכות רעייה על ידי הגדרת הפרה כטורפת והמרעה – כנטרף! הרעיון הדהים אותנו ועורר עניין רב. הייתה זו הפעם הראשונה שהוצגה דרך להבנת דינמיקה הקובעת את היציבות של מערכות מרעה בתנאי רעייה וצמיחה שונים. אבן דרך נוספת הייתה מאמרו בשנת 1989, יחד עם שני חוקרים אוסטרליים. הם הציעו מודל אמפירי כוללני, המתאר את התהליכים הקובעים את המעברים הנצפים בין חברות צומח בעקבות רעייה, תהליכים סוקצסיוניים, שינויי אקלים ותופעות בלתי צפויות. המודל, שנקרא "מצבים ומעברים" (State and Transition), התקבל במוסדות המפקחים על שימור השטחים הפתוחים בארצות הברית כשיטה הרשמית לבקרת דינמיקה של צומח בשטחים אלה, בעיקר במערב המדינה.

דרך מחשבתו האנליטית של עמנואל וכתיבתו הקולחת שרתו תחומים רבים – משימור אם החיטה בטבע ועד לתועלת העז להתפתחות החורש. עבודותיו צוטטו קרוב ל-6,000 פעמים בכתבי עת מקצועיים. עמנואל היה מעורה בנושאים בעלי עניין ציבורי, כמו ההשפעות האקולוגיות של השריפות בכרמל ומדיניות היעור של קק"ל. בשנים האחרונות התחיל להתעניין בדרכים להגדיר ממשק אופטימלי של אקו-סיסטמות ים-תיכוניות להשגת תועלות שונות, לעתים מנוגדות זו לזו.

בשנים האחרונות העתיק את עיקר פעילותו המקצועית לארגוניו, תוך שמירה על קשר שוטף עם עמיתיו ומשפחתו בארץ.

עם פטירתו ללא עת, איבדנו חבר יקר, איש נעים הליכות, אקולוג דגול שהצניע לכת למרות פרסומו העולמי.